

miam suscepit, sed antequam eo venisset, de regis Caroli XII morte immatura certior factus animum ad nos redeundi abiecit. Quo pacto dein *Fridericus Philippus Schorrius* s. *de Schorr*, prærogativa post liberorum imperii Baronum & novo nomine *de & a Schorrenburg* auctus ad dignitatem præfidis adscenderit, sed anno ineunte XXIII. muneribus omnibus destitutus fuerit, supra jam memoravimus (c).

XVI.

Qui *Schorrenburgii*, primarii reipublicæ administri exuviis ornatus fuit, haud quidem præfidis, sed Cancellarii titulo illustris, *DAVID HAUMUELLERUS A MUEHLENTHAL*, proxime quidem a nostra memoria abest, atque sermone hominum celebratur, sed secum nomen & familiam alio transtulit, ita ut parciore mihi in ejus vita enarranda condonandum sit. Lucem vero is primum adspicere cœperat *Dirmstenni*, veteri ditionis *Wormatiensis* vico, an. *CIOICLXXXVI*. Patre quidem usus est, ex familia *Basiliensi* antiqua oriundo, *Jo. Matthia Haumüllero a Mühlenthal*, qui superiori seculo in *Palatinatu consiliarii & commissarii provincialis* muneribus conspicuus fuit, dein ineunte hoc seculo consiliarii fantioris

-
- (c) In vita *Schorrii*, qui inter Cancellariis tertius fuit p. 23 not. (a). Quod reliquum est, addimus, ipsum auctorem fuisse scripti eristici, quo *Anvillanorum* prætensa jura immunitatis a censu pensionibusque annuis confutata sunt an. 1723 excusi, cujus indicem vide in *curis poster. in Pareum, Miscell. hist. Palat. Bipont.* p. 206 § 10. Quibus modis idem de rebus reformatorum restituendis & stabiliendis bene mereri studuerit, ex scriptis publicis, quæ ab an. 1719 prodire, notissimum est.
- (a) Grato profiteor animo, liberalem viri ampl. *J. F. Miegii*, consiliarii eccles. & matrim. *Heidelbergensis* animum, quo sua sponte mihi copiam eorum fecit, quæ ad Cancellarii nostri memoriam illustrandam pertinentia existimavit.

etioris ac vicarii præsidis & senatus ecclesiastici, & collegii, cui redituum sacrorum administratio curæ est, honoribus magis illustratus est, denique ex conductione bonorum ecclesiasticorum famam divitiasque meruit (b): matre vero, *Martha, Wendelini de Schmal*, supremi copiarum Palatinarum recensio ac stipendiis quondam præfecti, filia. Ingenio ad artes natus excellentiori, mature studia bene in initiis doctrinæ posita in academiis exterarum gentium amplificaturus petiit Basileam, Argentoratum, Jenam & Lugdunum Bavorum. Redux inde multiplici ornamentorum genere auctus mox inclarescere, atque rebus familiæ suæ cavere cœpit una cum fratribus, quorum alterum natu majorem, alterum minorem habebat. Sacris tum commutatis, & commendatione potentissimi electoris Palatini, & suis artibus a duce nostro, serenissimo quondam GUSTAVO SAMUELE LEOPOLDO facile impetravit, d. XX Maji an. CIOCCCXXIII, ut duplicem & cubicularii nobilis & consilarii regiminis honorem consequeretur (c); quo ex tempore apud nos præ ceteris florere cœpit ingenii, doctrinæ, & eloquentiæ cum dignitate conjunctæ laudibus. Itaque, quum, post *Schorrenburgii* exilium, senatus amplissimus præside egeret, ita *Haumüllerus* inter collegas eminere visus est, ut consilarii intimi & Cancellarii amplissimas dignitates præter archisatrapiam Bipontinam, quam paulo ante jam adeptus erat, d. IIII Maji anno CIOCCCXXIII adire juberetur (d). Qua quidem persona
 V indu-

(b) Vide de eo *Struvii Bericht von der Pfälzischen Kirchenhistorie passim.*

(c) Eodem die cum *Haumüllero* in senatum introducebatur vir ampl. *Michael Philippus Weber*, qui foret a secretis consilii sanctioris & regiminis. Sed is anno sequenti 1724 d. 11 Aug. munus Secretarii regiminis commutavit honore consilarii, retento simul Secretarii intimi munere.

(d) Jam ante vir perillustri G. W. Baro de *Raesfeld*, consil. sanctior

indutus partes viri prudentia & gravitate præstantis magna cum alacritate explere, atque heri sui commoda quavis ratione tueri studuit. Hinc lites cum *Schorrenburgio* jam exule & assiduas querelas tum Ratisbonæ, tum Viennæ jacente acrius gestæ (e); hinc variæ status ecclesiæ reformatæ oppugnationes (f); hinc causa Juliensis, quæ quod ad jura Bipontina attinebat, intermortua fere erat, revixit (g). Atque

& supremus aulæ Marefchallus, primum locum in senatu amplissimo tenebat, etiam dum *Schorrenburgius* partes præfidis agebat. Præter illum in ordine nobilium consiliariorum antecedebat *Aem. Caf. Wernigk* de *S. Ingbrecht*, intimus & regiminis consiliarius, qui vero d. 23. Jun. 1724 munia hæc dimisit, rebus suis unice consulturus.

- (e) Plura id scripta testantur utramque in partem, quorum titulos describere nimis longum foret. Non possum tamen, quin adducam unum, cujus maxime *Haumüllerus* auctor fuisse fertur: *Kurtze und warhafftige, auch gründliche Deduction, worab erhellen 1) die Motiven, welche des Herren Hertzogen von Zweybrücken Hochf. Durchl. zur Cassation ihres gewesenen geheimbden Raths, Praesidenten und Ober-Amtmanns Freyherrn von und zu Schorrenburg bewogen, 2) dieses letzteren begangene Defraudationes, und dann 3) die Ableinung seiner bey dem Kayserlichen Reichshoffrath angebrachten Beschwerden* cum adjunctis sub Nro 1 bis Nro 25 incl. *Zweybrücken* ic. 1728. Sed majoris momenti est scriptum illud, quod an. 1737 prodit & supra in vita *Schorrii* passim a nobis laudatum est.
- (f) Quas testari possunt quam plurima scripta in *Fabri* collectione dicta *Staats-Canzley*. Assiduum vero fidumque in hac causa adiutorem habuit *Mich. Phil. Weber*, consil. regim. & Secretarium intimum.
- (g) Quo pertinet juris Bipontini adversus electorem palatinum deductio an. 1727 typis excusa: *Kurtze jedoch altemässige Anzeige, was des jetzmaligen regierenden Herrn Pfaltzgraven und Hertzogs zu Zweybrücken Gustav Samuel Leopolds Hochf. Durchl. vor Gerechtsame und praetension an die Succession der sämtlichen durch Absterben des letztern Herrn Hertzogs zu Füllich, Cleve und Berg &c. eröffneten Lande haben und suchen.* Quum tractatus postea exeunte an. 1729 inter Consil. intimum

que is etiam ceteras reipublicæ partes strenue obire non neglexit. Erat enim consilii plenus, in agendo follers fortisque, oris facundia mira, atque has dotes forma corporis ad dignitatem composita extulerat vir politissimus. Litterarum ad exemplum sui principis adeo amans videbatur, ut in ejus præsentia nunquam non gauderent Musæ nostræ sollempnia celebrantes. Quum vero ducis Gustavi d. XVII Sept. anno CIOCCCXXXI absque heredibus defuncti obitus novam rerum commutationem efficeret, atque ducatus Bipontinus pendente lite, quæ jam antea inter electorem palatinum & CHRISTIANUM III, ducem *Birckenfeldensem* commoveri cœperat, in reverendissimi abbatis Fuldenfis & serenissimi Landgravii Hassiæ Darmstadini manu lege depositi servaretur, officium Cancellarii quidem retinuit, sed cum amplissimi regiminis sive potius suam auctoritatem adversus delegatos cæsareos fortius justo defendere visus esset, se ipsis ita displicere sensit, ut honores dimittere, quam potestati cedere mallet. Abiit igitur Cancellarius noster etiam ante compositionem illam, qua Manhemii d. XXIII Dec. anno hujus seculi XXXIII inter principes disceptantes electorem ducemque de hereditate Bipontina æque & Veldentina conuentum est; præsertim cum ipse ex novo imperio nihil jucundius sperasset. Vixit quidem ab eo tempore privatus Manhemii, sed nihilo minus non vixit otiose. Quæ enim in eo erat singularis ingenii

V 2

genii

archipalatinum & supremi tribunalis revisionum collegam de *Morafs*, atque *Haumüllerum* Cancellarium initos haud subsecuta esset compositio amica, dux non solum deductionem istam d. 22 Dec. 1729 in comitiis imperii exhibendam curavit, sed & d. 16 Jan. 1730 ad Augustissimum cæsarem litteras dedit, quibus viam juris ingredi tentavit: *Copia Schreibens, welches an Ihro Römisch Kayserl. Majestät des Herrn Hertzogs zu Pfaltz Zweybrücken Hochf. Durchl. wegen Dero Gülchischen prætension erlassen haben, Zweybrücken den 16 Jan. 1730.* Sed hi fluctus sedati sunt omnes morte ducis nostri.

genii dexteritas rerumque publicarum prudentia, adeo probata erat principibus Augustis, Carolo Alberto, Bojorum electori, Carolo Philippo, Novemviro palatino & Christiano Solisbacensi duci, ut virum πολητιότατον lubinde evocarent inque negotiis publicis gravissimis adhiberent. Verum oppressus est in florentissima ætate virili, cum XXXX annum ageret, an. CIOIÖCCXXXVI.

Ex conjuge nobilissima, quam an. CIOIÖCCXXII duxerat, *Mariana Bernhardina de Broche*, domina *Dagmersheimii* & *Emskaimii* in ducatu Neoburgico, reliquit filiam unicam, *Gustavianam Lovisam Violantam*; quæ postea nupsit viro illustrissimo fortissimoque *Josepho L. B. de Hohenhausen & Stochhaus*, supremo excubiarum præfecto archipalatino atque legionis celsissimi comitis *ab Effern* duci vicario, quem vocant *Commandant*, eique filium peperit unicum. Tantum de HAUMVELLERO.

Epilogus.

Deponere jam liceat penicillum, quo etiamsi clarissimorum quondam in republica Bipontina virorum imagines haud pinxerim elegantibus coloribus, illarum tamen, quod præfiscine dixerim, lineas quamvis tenues duxi. Quo illustriora vero recentissima videntur tempora, hoc magis cavendum nobis existimamus, ne veneratio virtutis præsentis aut dignitatis splendor præstringere videatur mentem in enarrandis virorum excellentissimorum, quos pie colimus reipublicæ administros, laudibus. Atque faxit DEUS, ut quam longissime nobis abesse liceat a laudanda post funera virtute.